

9 AUGUSTUS 2009 – NEGENTIENDE ZONDAG DOOR HET JAAR

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

— Kris DEPOORTERE —

Engelen van mensen

SCHITTEREND VERHAAL IN DE EERSTE lezing vandaag. De profeet Elia strijdt tegen de afgoden van zijn tijd, de vruchtbaarheids- en de seksgoden van Baäl. De koning en de koningin, Achab en Izebel, de hogepriesters van de afgoden, willen hem arresteren en vermoorden. Elia is doodsbang. Hij vlucht naar de woestijn. Wanhopig. Hij ligt onder een uitgedroogde struik en verlangt naar de dood: „Het is genoeg geweest, Heer. Neem mijn leven.”

Zo zijn er veel mensen vandaag. Op de vlucht. Ze vechten tegen de Hogepriesters van het Onrecht. Op het vlak van mensenrechten of heel kortbij, tegen hun baas of directeur. En ze moeten vluchten. Wijken en bezwijken. „Het is genoeg geweest. De emmer tranen loopt over. Ik kan niet meer. Ik ben eindeloos moe. Ik wil dood.”

Elia is hun gezel en dwars door de onmacht heen, leert zijn verhaal hoe we toch verder kunnen. De profeet Elia maakt onze wanhoop mee, ons doodsverlangen, maar hij plooit niet op zichzelf terug. Hij uit zijn klacht in de tweede persoon. Hij maakt er een vloekgebed van: „God, waar ben Je? Ik kan niet meer, laat me sterven. Euthanasie is beter dan zo'n onmenselijk lijden.”

De profeet begaat hier een reddende 'fout'. Hij forceert zijn zaak. Hij chanteert. Maar zijn vloeken en zweren richt hij zich niet tegen een naamloos noodlot – dat toch niet kan antwoorden. Hij richt zich frontaal tegen God. En precies die brutale overmoed is zijn redding. Hij daagt God uit. Hij pakt God op zijn spreekwoordelijke goedheid. Elia is onvoorzichtig gelovig. Voorzichtigheid is géén deugd in onze relatie met God. Georges Bernanos schreef dit: „La dernière des imprudences est la prudence, lorsqu'elle nous prépare tout doucement à nous passer de Dieu” (Journal d'un curé de campagne, La Palatine A La Librairie Plon, Parijs, 1936, bladzijde 115). Of vrij vertaald: „De ergste onvoorzichtigheid is de voorzichtigheid, op het ogenblik dat die ons heel zachtjes voorbereid op een bestaan zonder God.” We zijn soms zo voorzichtig in ons contact met God, dat het erop lijkt alsof we Hem niet echt meer nodig hebben. Wie God – of gelijk wie – broodnodig heeft, is onvoorzichtig direct: „Help, ik kan niet meer.”

Na zijn tirade valt Elia van ellende in slaap. Slapen is dubbel-zinnig. Het is opgeven, maar ook zich overgeven en zich toevertrouwen. En in dat tweede geval kan God iets doen. En dus doet Hij het. „Er kwam een engel, die hem aanraakte en zei: 'Word wakker en eet wat.'” Elia kijkt op: „Wie maakt me nu toch wakker? Ik wil dood zijn.” En dan ziet hij een koekenbrood, in gloeiende kooltjes gebakken, en een kruik water. Een engel van een mens, een Engel van God dus, troost hem en sterkt hem. Een ovenvers broodje in de wanhoop. Elia eet een paar brokken en wil weer wegzakken in de slaap. Het is nog niet over.

Maar een engel van een mens, de Engel van God dus, blijft bij hem: „Elia, jongen, eet nog een stukje brood en drink een teugje spa bruis.” Hij doet het. En dan voelt de profeet Elia zich sterker. Hij staat op en begint een lange weg vanuit de kelder van de wanhoop terug naar de oppervlakte.

Veertig dagen en veertig nachten door de woestijn duurt zo'n revalidatie in de Bijbel. Heel lang dus, maar er is een engel van een mens, een Engel van God dus, bij hem. De engel geeft hem niet enkel brood. De engel wordt zijn brood, zijn viaticum, zijn brood voor de via, voor de weg.

Na veertig dagen komt de profeet Elia op de top van een berg. Hij is boven, in het licht. Eindelijk. Daar zal God tot hem spreken 'van mens tot mens'. God zal Elia weer naar beneden zenden om ovenvers koekenbrood te zijn voor andere mensen in wanhoop.

Gaat het daarover, als Jezus in het evangelie van vandaag zegt dat Hij ons Brood wil zijn? Dwars door de pijn en de vragen en soms door de wanhoop heen, wil Jezus ons levensbrood zijn, brood van hoop, brood van courage. Dat zei Jezus ook op het laatste avondmaal: „Dit is mijn Lichaam, mijn Leven gegeven voor jullie.” Die zin zullen we straks met veel liefde citeren in het instellingsverhaal. We doen het al tweeduizend jaar lang. En vlak vóór de communie toon ik in de liturgie soms een stukje Brood en zeg: „Dit is onze God, een stukje brood, gebroken en gedeeld. Word nu wat je krijgt.” Terecht antwoorden we dan: „Heer, ik ben niet waardig dat Gij tot mij komt, maar kom toch maar, en ik zal gebroken brood worden voor anderen.”

Gods gewone manier van doen is engelen sturen. Engelen van mensen, Engelen van God dus. Zij zijn Jezusbrood in hapklare brokken. We moeten ze alleen maar willen zien. Hardnekkig zoeken naar engelen van mensen, Engelen van God dus, warme bakkers.

EERSTE LEZING

EERSTE BOEK KONINGEN 19, 4-8

In die dagen kwam Elia na een tocht van een dag in de woestijn bij een bremstruik. Hij zette zich eronder neer. Hij verlangde te sterven en zei: „Het wordt mij te veel, Heer; laat mij sterven, want ik ben niet beter dan mijn vaderen.” Daarop ging hij onder de bremstruik liggen en sloep in.

Maar opeens stiet een engel hem aan en zei tot hem: „Sta op en eet.” Hij keek op en daar zag hij aan zijn hoofdeinde een koek, op gloeiende stenen gebakken, en een kruik water. Hij at en dronk en legde zich weer te ruste.

Maar opnieuw, voor de tweede maal, stiet de engel van de Heer hem aan en zei: „Sta op en eet; anders gaat de reis uw krachten te boven.”

Toen stond Elia op, at en dronk en, gesterkt door het voedsel, liep hij veertig dagen en nachten tot hij de berg van God, de Horeb, bereikte.

TWEDE LEZING

BRIEF AAN DE EFESIERS 4, 30 – 5, 2

Broeders en zusters,

Wilt Gods heilige Geest niet bedroeven; gij zijt met zijn zegel gewaarmerkt voor de dag van de verlossing.

Wrok, gramschap, toorn, geschreeuw en gevloek, kortom alle boosaardigheid moet bij u verdwijnen. Weest goed voor elkaar en hartelijk, vergeeft elkaar zoals God u vergeven heeft in Christus.

Weest navolgers van God zoals geliefde kinderen past. Leidt een leven van liefde naar het voorbeeld van Christus, die ons heeft bemind en zich voor ons heeft overgeleverd als offergave en slachtoffer, God tot een lieflijke geur.

EVANGELIE

JOHANNES 6, 41-51

In die tijd morden de joden over Jezus, omdat Hij gezegd had: „Ik ben het brood dat uit de hemel is neergedaald”, en zij zeiden: „Is dit niet Jezus, de zoon van Jozef, en kennen wij zijn vader en moeder niet? Hoe kan Hij dan zeggen: 'Ik ben uit de hemel neergedaald'?”

Maar Jezus sprak tot hen: „Mort toch niet onder elkaar. Niemand kan tot Mij komen als de Vader die mij zond, hem niet trekt; en Ik zal hem doen opstaan op de laatste dag. Er staat geschreven bij de profeten: En allen zullen door God onderricht worden. Al wie naar de leer van de Vader geluisterd heeft, komt tot Mij. Niet dat iemand de Vader gezien heeft: alleen de gene die uit God is, heeft de Vader gezien. Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: wie gelooft, heeft eeuwig leven. Ik ben het brood dat leven geeft. Uw vaderen die het manna hebben gegeten in de woestijn, zijn niettemin gestorven; maar dit brood daalt uit de hemel neer op dat wie ervan eet niet sterft. Ik ben het levende brood dat uit de hemel is neergedaald. Als iemand van dit brood eet, zal hij leven in eeuwigheid. Het brood dat Ik zal geven, is mijn vlees, ten bate van het leven van de wereld.”

Schriftlezingen © Katholieke Bijbelstichting 's Hertogenbosch, www.rkbijbel.nl